

Historisk rättvisa- mening, möjligheter och begränsningar

Göran Collste, professor emeritus i tillämpad etik vid
Linköpings universitet

Karolinska Institutet

*Historiska minnesmärken och namngivning i ljuset av
nutida värderingar*

2021-02-02

GLOBAL ETHICS SERIES
SERIES EDITOR: CHRISTIEN VAN DEN ANKER

GLOBAL
RECTIFICATORY
JUSTICE

GÖRAN COLLSTE

GÖRAN COLLSTE

HISTORISK RÄTTVISA

GOTTGÖRELSE I EN POSTKOLONIAL TID

- “Det handlar om en kontinent som knappast har någonting kvar av sin historia medan vi har allt. Målet är inte att tömma muséerna i väst för att fylla de afrikanska, utan att uppfinna en ny relation baserad på etik och jämlikhet.”
- (Bénédicte Savoy)

“The past is never dead, it is not even past”

William Faulkner: Requiem for a Nun

Minnesmärken

- Positiva och tragiska minnen
- minnesmärken och statyer
(Karl XII, Estonia, ”Retziussalen” mm)

Krav på rättvisa

- Offrens minne av övergrepp och lidande
- krav på upprättelse och rättvisa

Gottgörelse

- Förövarens skuld och ånger
- behov av sanning, omprövning och gottgörelse

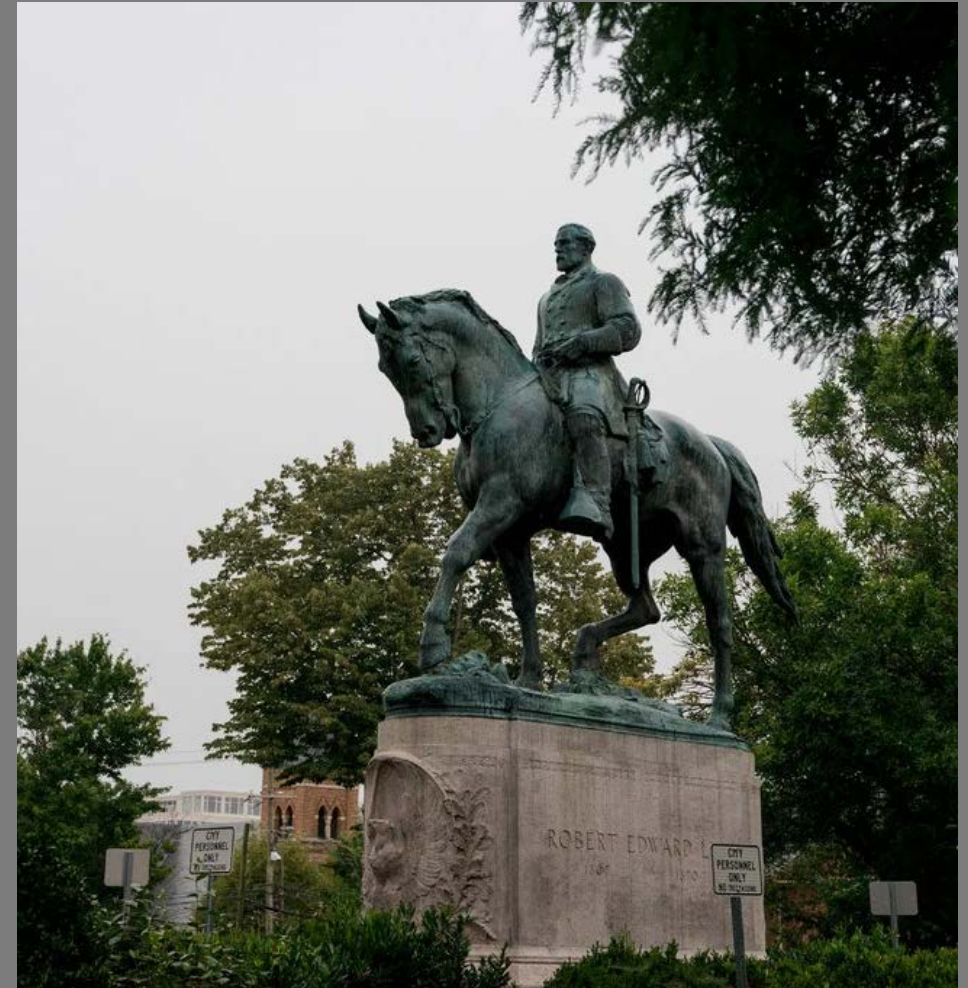
Varför historisk rättvisa?

- Rättvisa realiseras
- Bekräftar offrens lidande
- Offren kompenseras
- Offrens och förövarens värdighet återupprättas
- Framåtblickande: förutsättning för försoning och harmoniska relationer i framtiden

Invändning 1: "Tiden läker alla sår"

Man bör fokusera på nuet och framtiden, inte älta gamla oförrätter.

- Om inte historiska övergrepp har lämnat **moraliskt relevanta spår** i nutiden
- Bestående orättvisor

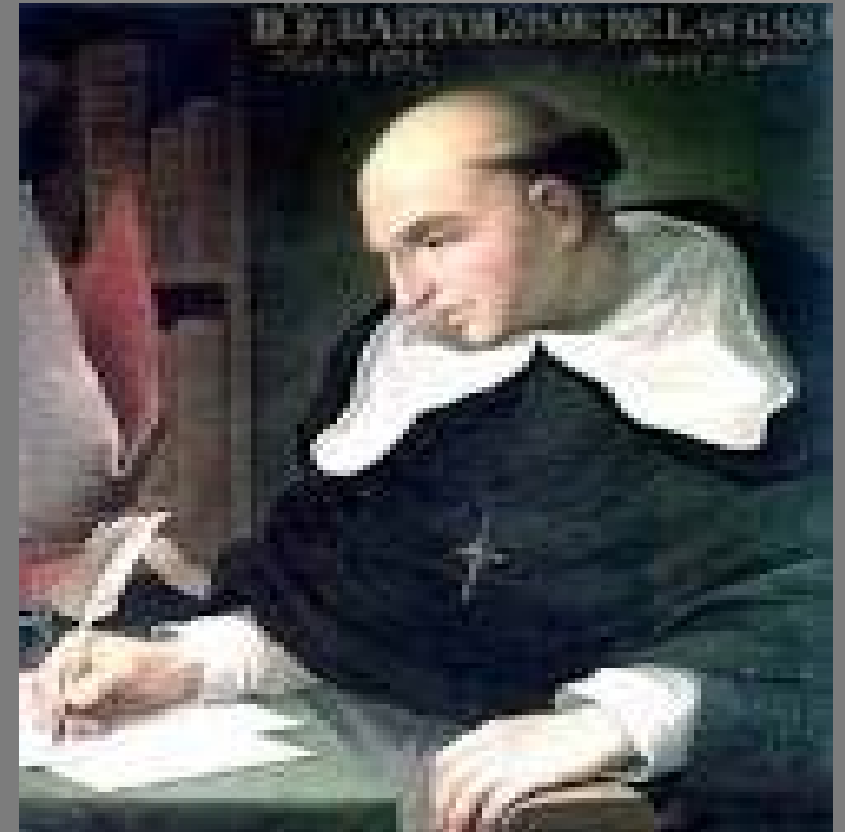

“Moraliskt relevanta spar i nutiden” ...

Invändning 2: Vi kan inte bedöma förfädernas handlingar med våra moraliska måttstockar

- 1 Irrelevant invändning – vi måste utgå från våra värderingar
- 2. Kritik mot övergrepp även i samtiden
- ”Det är mitt brinnande hopp att ers höghet inser omfattningen av de orättvisor som drabbat dessa oskyldiga människor och det sätt som de förstörs och krossas på. Något som enbart sker för att tillfredsställa girigheten och ambitionerna hos dem vilkas syfte det är att utföra sådana galna illdåd. Jag ber ers höghet att förmå hans majestät att vägra kunglig licens till dem som utför dessa onda och avskyvärda handlingar”
(Bartolomé de las Casas till kung Karl I)

Några exempel från akademien

GLASGOW UNIVERSITY TO PAY
£20M IN SLAVE TRADE
REPARATIONS

**Institution believed to be first
British university to set up
restorative justice scheme**

GEORGETOWN STUDENTS VOTE TO PAY REPARATIONS FOR SLAVES SOLD BY UNIVERSITY

- Washington DC college sold 272 people in 1838
- Descendants would benefit from fee paid by undergraduates

“UCL HAS A RACIST LEGACY, BUT CAN IT MOVE ON?”

“University College London has removed the names of eugenicists from three of its buildings.

How far this goes to address an abhorrent past is much contested”

